

Ю НЕСЬБЬО

БЕЗТУРБОТНИЙ

СКАНДИНАВСЬКИЙ
ГОСТРОСЮЖЕТНИЙ
РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2011

1

План

Я мушу померти. Причому сенсу в цьому немає ніякого. Згідно з планом, так не мало статися, принаймні згідно з моїм планом. А втім, цілком можливо, що я, сам того не помічаючи, весь час ішов до цього. Одначе я планував не так. Мій план був кращий. У моєму плані був сенс.

Я дивлюся в отвір ствола і знаю, що він прийде звідти. Вісник. Перевізник. Розсміятися наостанку. Ось так світло в кінці тунелю обертається часом порохом спалахом. Зронити останню сльозинку. А ми ж могли б зробити це життя прекрасним, ти і я. Якби ми дотримувалися мого плану. Остання думка. Всі запитують, у чому сенс життя; у чому сенс смерті — ніхто.

Астронавт

Старий здавався Харрі схожим на астронавта. Кумедні дрібні кроки, тьмяний, мертвий погляд і безупинне човгання товстими підметками по паркету. Начебто їхній власник більше за все на світі боявся відірватися від землі й злетіти, зависнути в повітрі.

Харрі перевів погляд на годинник, який висів на білій цегляній стіні над входними дверима. 15.16. За вікном по Бугстадвеен по-п'ятничному діловито снували люди. Промінь низького жовтневого сонця відбився у боковому дзеркалі машини, що виїхала з двору і втиснулась у щільний потік транспорту.

Харрі знову спробував сконцентрувати всю свою увагу на особі старого. Капелюх та елегантний сірий пильовик явно потребували чищення. Під пильовиком — твідовий піджак і сірі штани, сильно поношені, але акуратно випрасувані, з гострими, як лезо ножа, стрілками. До блиску надраєні черевики зі стоптаними підборами. Один із тих пенсіонерів, якими так і кишить Майорстюа. Це не було припущенням. Харрі вже встиг з'ясувати, що колишньому торгівцю готовим одягом Августу Шульцу вісімдесят один рік і весь цей час він безвилазно прожив у Майорстюа, за винятком воєнних років, які провів у бараку Освенціма. А за свої хворі ноги він має дякувати падінню з пішохідного місточка через кільцевий автошлях під час одного з регу-

лярних візитів до дочки. Зігнуті в ліктях під прямим кутом до тулуба і виставлені вперед руки надавали постаті старого неабияку подібність до механічної ляльки. На правій руці висів коричневий ціпок, а ліва, що стискала банківську квитанцію, була простягнена в бік другого віконця. Харрі не було видно обличчя коротко стриженого молодика, що сидів за ним, одначе він точно знав, що той дивиться на старого із сумішшю співчуття й роздратування.

О 15.17 Август Шульц дістався-таки віконця. Харрі зітхнув.

У першому віконечку Стіне Гретте відрахувувала сімсот тридцять крон хлопцеві у блакитній плетеній шапочці, який щойно передав їй ордер. Щоразу, коли вона клала на стойку чергову банкноту, діамант у персні на безіменному пальці її лівої руки яскраво спалахував.

Хоча Харрі й не міг цього бачити, він знав, що праворуч од хлопця біля третього віконця стоїть жінка з дитячою коляскою, яку вона неухважливо гойдає, причому зовсім даремно, позаяк дитина в колясці міцно спить. Жінка терпляче очікує своєї черги, поки фру Бренне гучноголосо пояснює комусь по телефону, чому він не може здійснити автоматичне переведення грошей зі свого рахунка, якщо одержувач не уклав із банком відповідної угоди, і що це вона, а не він працює в банку, і взагалі, чи не час їм завершити цю марну суперечку.

Цієї самої миті у двері банку поспішно ввійшли двоє чоловіків — один високий, інший трохи нижчий — в однакових темних комбінезонах. Стіне Гретте підвела голову й подивилася на них. Поглянувши на свій годинник, Харрі заходився рахувати. Чоловіки квапливо попрямували в куток приміщення просто до віконця Стіне Гретте. При цьому високий рухався обережно, ніби переходячи калюжу, а той, що трохи нижчий, ішов пере-

вальцем, як ходять ті, хто наростив надто велику м'язову масу. Хлопець у блакитній шапочці повільно повернувся й пішов до виходу; перераховуючи одержані гроші, він не звертав на чоловіків, які йшли йому назустріч, ніякої уваги.

— Привіт, — сказав високий, зі стуком ставлячи на стойку перед Стіне чорну валізу. Низенький поправив на носі темні окуляри із дзеркальними скельцями, також підійшов до стойки й виклав на неї такий самий кейс.

— Гроші! — пронизливим фальцетом пискнув він. — Відчиняй двері!

Всі на екрані завмерли, ніби хтось раптом натиснув на кнопку «Пауза» на пульті. Лише транспорт, який рухався за вікном, свідчив про те, що час не зупинився. Та ще секундна стрілка годинника Харрі, згідно з якою минуло десять секунд. Стіне натиснула кнопку під стойкою. Із дзижчанням спрацював електронний замок; низенький розчинив двері й притиснув їх коліном до стіни.

— У кого ключ? — запитав він. — Ждавіше, ми не можемо чекати цілий день!

— Хельге! — не обертаючись, покликала Стіне.

— Що? — обізвались із прочинених дверей єдиного в усьому приміщенні кабінету.

— До нас прийшли, Хельге!

У дверях з'явився чоловік в окулярах, із краваткою-метеликом.

— Хельге, ці панове хочуть, аби ти відчинив банкомат, — мовила Стіне.

Хельге Клементсен тупо вперся очима на одягнених у комбінезони чоловіків; під той час обидва вже були за стойкою. Високий кидав знервовані погляди на вхідні двері; низень-

кий пильно, не відриваючись, дивився на управителя відділенням банку.

— Авжеж, звичайно, — знічено витиснув із себе Хельге Клементсен, мовби щойно згадав про давно забуту домовленість.

Харрі завмер, стараючись не прогавити ані найменшої деталі того, що відбувається; очі його пожадливо ловили кожний рух, помічаючи навіть мізерні зміни міміки. Двадцять п'ять секунд. Продовжуючи фіксувати час за годинником над входними дверима, боковим зором він усе ж таки бачив, як управитель відмикає банкомат, дістає звідти дві довгасті металеві касети для грошей і передає їх чоловікам. Усе відбувалося швидко і в цілковитому мовчанні. П'ять-десять секунд.

— А це тобі, старий! — Невисокий вийняв зі свого кейса дві точно такі ж касети і простягнув Хельге Клементсену. Судомно глитнувши слину, управитель кивнув, узяв касети і вставив їх у банкомат.

— Приємних вихідних! — побажав низенький, із задоволенням потягнувся всім тілом і взяв свою валізу. Півтори хвилини.

— Гей, послухай-но, не поспішай, — зупинив його Хельге. Невисокий завмер.

— А квитанція?

Повисла пауза. Деякий час ті, що ввійшли, мовчки дивилися на щуплого сивого управителя, потім, як по команді, розсміялися. Сміх був тоненький, гучний, із верескливими, ледве не істеричними нотками — викапані наркомани.

— Ти що, серйозно думав, що ми так і підемо? Ось просто так оддамо тобі два мільйони без усякої квитанції?!

— Ну-у... — зам'явся Хельге Клементсен. — Минулого тижня один із ваших мало не забув.

— Зараз в інкасації стільки новеньких. — Низенький і Клементсен по черзі розписались у квитанції, і кожний узяв собі по копії — жовтій і рожевій відповідно.

Дочекавшись, коли інкасатори вийдуть, Харрі знову зиркнув на годинник. Дві хвилини десять секунд.

Крізь скляні двері він бачив, як білий інкасаторський автомобіль із фірмовою емблемою «Нордеа» від'їхав од будівлі філії банку.

Розмови у приміщенні поновилися. Харрі міг би й не перераховувати всіх тих, хто в цю мить перебував усередині, одначе він усе ж таки зробив це. Семеро. Троє за стойками і троє перед ними, включаючи немовля, а також хлопець у штанях від робочого комбінезона, він щойно ввійшов і став біля столика в центрі, щоб переписати номер рахунку в платіжну квитанцію, видану, Харрі це знав, туроператором «Саги Сульрайсер».

— Адьйо, — попрощався Август Шульц і зачовгав до виходу.

Годинник показував 15.21. Отут усе й розпочалося.

Харрі помітив, що, коли двері відчинилися, Стіне Гретте стрепенулася було, але тут же знову поринула в читання своїх паперів. Потім вона знову підвела голову, цього разу значно повільніше. Харрі перевів погляд на вхідні двері. Чоловік, який увійшов, розстебнув блискавку свого глухого комбінезона й дістав довгастих оливково-зелений предмет із ворованою вставкою, що виявився не чим іншим, як автоматичною гвинтівкою AG-3. Темно-синя вовняна шапочка приховувала все обличчя чоловіка, за винятком очей. Харрі знову почав відлік від нуля.

Зовсім як у ляльки, шапочка заворушилася в тому місці, де мав бути рот: